

**LETOŠNJO
ZADNJO
SREČANJE
SLOVENSKI
PENZIONISTOV
STR. 3**

**NAUVI ŽUPAN
NA GORENJOM
SENIKI
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. novembra 2006 ☀ Leto XVI, št. 48

VISOKO ODLIKOVANJE ZA PREDSEDNIKA ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

»Gospod Jože Hirnök se bori za ohranjanje slovenstva na Madžarskem na strpen in potrpežljiv način, na način, ki nikogar ne izzove in ki bo na koncu rodil prave sadove,« je povedal predsednik Republike Slovenije Janez Drnovšek na podelitveni slovesnosti 23. novembra na Brdu pri Kranju. Predsednik R Slovenije je odlikoval 11 oseb, dva sta prejela Zlati red za zasluge, med njimi tudi Ladislav Lipič, ki sedaj opravlja delo veleposlanika v Budimpešti, pet jih je prejelo Red za zasluge in štirje Častni znak svobode Republike Slovenije.

V utemeljitvi za odlikovanje, za katerega je Jožeta Hirnöka predlagal Javni sklad R Slovenije za kulturne dejavnosti, je zapisano naslednje:

»Gospod Jože Hirnök je predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem od njene ustanovitve leta 1990. Ta organizacija, ki je veliko prispevala, da je sosednja Madžarska zgodaj priznala samostojno Slovenijo, je z leti postala najpomembnejša opora Porabskim Slovincem pri ohranjanju kulturne in nacionalne identitete.

Jože Hirnök je bil glavni pobudnik gradnje Slovenskega kulturno-informativnega centra v Monoštru, ki deluje od 18. novembra 1998 in pomeni prelomnico v zgodovini narodnostnega oza-veščanja v Porabju. S kulturno-informativnim centrom

Predsednik R Slovenije Janez Drnovšek in porabski odlikovanec Jože Hirnök

Skupinska slika odlikovancev

in številnimi novimi dejavnostmi se je razvilo in obo-
gatilo kulturno življenje, ki pomembno prispeva k ohranjanju jezika in kulturnega izročila vseh Slovencev na Madžarskem.

Jože Hirnök si je prav tako dolga leta prizadeval za ustanovitev slovenskega radia v Monoštru, ki je končno začel oddajati leta 2000. S tem je slovenska manjšina ob tedniku Porabje, ki ga je Zveza Slovencev na Madžarskem začela izdajati leta 1991, pridobila še en pomemben medij z informacijami v slovenskem jeziku in narečju, pa tudi možnost prisluhniti slovenski glasbi.

Zveza Slovencev na Madžarskem, ki jo vodi Jože Hirnök, ima zasluge zlasti pri razvoju šolskih programov v slovenskem jeziku in odpiranju mednarodnega mejnega prehoda Gornji Senik-Martinje in Verica-Čepinci.

Jože Hirnök je podpredsednik Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK), in sodeluje pri obravnavi in reševanju problemov drugih slovenskih manjšinskih organizacij, član Nadzornega sveta Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in predsednik Društva madžarsko-slovenskega prijateljstva, s čimer je veliko prispeval k dobrim odnosom med Republiko Slovenijo in Madžarsko. «

Murska Sobota: XI. pisateljsko srečanje Oko besede

IN DESETA VEČERNICA DUŠANU DIMU ZA DISTORZIJO

Deseto večernico, nagrado časnika Večer za najboljšo mladinsko literarno delo v lanskem letu, je iz rok odgovornega urednika Tomaža Ranca prejel Dušan Dim – kar ni pravo ime – za roman Distorzija. Večernica se ob kresniku za najboljši roman in Veronikini nagradi za poezijo, umešča med osrednja literarna priznanja v Sloveniji. Da se je obdržala deset let, gre zasluga zlasti Podjetju za pro-

jinski in študijski knjižnici pa so odprli razstavo šolskih beril, ki jo je pripravil Marjan Marinšek. Udeleženci so si za zaključek srečanja ogledali stalno razstavo in muzejsko zbirko v soboškem Pokrajinskem muzeju.

Dušan Dim je dobil večernico za roman Distorzija, ker je to »silovita in eruptivna, s čustvi nabita, iskrena in prepričljiva pripoved. Roman je avtorjev prvenec, zaradi

Izhodiščne misli za razpravo na temo Mladinska književnost v šolskih berilih je pripravila dr. Dragica Haramija in povedala, da je za šolsko leto 2006/2007 v veljavi 34 beril za devetletno osnovno šolo. Zaradi velikega števila potrjenih beril, med katerimi učitelji izbirajo eno za aktualno šolsko leto, je nastala ideja, da sestavjalci predstavijo koncepte, ki so jim – ob upoštevanju učnega načrta – sledili pri oblikovanju osnovnošolskih beril. Dr. Metka Kordigel pa ocenjuje, da je »Za otroke le najboljše komaj dovolj dobro! V skladu s to modrostjo odrasli živimo in v skladu z njo odбираamo literaturo, za katero menimo, da se bo otrokom zdela enako dragocena, kot se je zdela nam, ko smo bili otroci, in danes, ko bremo v procesu žanrskega prenosa.« Pomenljiva je še naslednja njena ocena: »Danes pač ne govorimo več o literaturi, ki se jo

spodobi brati, ki jo je treba brati pod kloppo ali ob svetilki pod odejo. Danes, tudi v šoli, priznavamo vse vrste motivacij za srečevanje z literarnimi svetovi in zato z otroki razvijamo bralne strategije za branje vseh vrst literarnih besedil: tistih, za katere smo prepričani, da jih bodo naši učenci najverjetneje brali tudi svojim otrokom, in tistih, ki jih bo v naslednjih petindvajsetih letih, kolikor znaša čas, ki ga statistiki štejejo za zamensko generacij, najbrž zamenjalo kako drugo literarno besedilo.«

Z razpravami so sodelovali še dr. Igor Saksida, dr. Vida Medved Udovič, Miha Mohor, Barbara Hanuš, Tilka Jamnik in Robert Titan Felix.

eR

Dušanu Dimu je večernico za roman Distorzija, ki je izšel pri Cankarjevi založbi, izročil odgovorni urednik Večera Tomaž Ranc (Foto: eR)

mocijo kulture Franc-Franc, ki vztraja z organizacijo srečanj mladinskih pisateljev z imenom Oko besede v sodelovanju z revijo Otrok in knjiga (in neutrudno urednico Darko Tancer Kajnih). Letošnje srečanje, ki se ga je udeležilo kar lepo število pisateljev, iz Trsta tokrat Marko Kravos, medtem ko dveh skoraj stalnih udeležencev Miroslava Košute in Toneta Pavčka letos ni bilo, ter literarnih teoretikov in knjižničarjev, je imelo za osrednjo temo simpozija Mladinska književnost v šolskih berilih. Višja knjižničarka Vesna Radovanovič je pripravila razstavo mladinskih literarnih del, ki so izšla v letu 2005 in so kandidirala za večernico; drugi dan srečanja je bila okrogla miza o avtorskih pravicah, v Pokra-

svoje univerzalnosti presega generacijske okvire, četudi ga je avtor namenil mladim, ki se navdušujejo nad glasbo, zlasti nad punkom.« Glavni junak knjige je petnajstletni Piksi: gimnazijec, upornik, umetnik, sin proletarskih staršev, prebivalec ljubljanskih ulic in punkovski zanesenjak... Žirija, ki ji je predsedoval pisatelj in dramatik Tone Partljič, je poudarila, da je »Roman tako v pravem pomenu besede razvojni: protagonist ob skrajnih naporih, s trmasto zagnanostjo in odpovedovanjem doživi pomembno notranjo preobrazbo, v sebi odkrije trdnost, ki temelji na moči lastne kreativnosti. Takšna intimna preobrazba pa se seveda manifestira kot klasični srečni konec.«

TRIJEZIČNA PESNIŠKA ZBIRKA

V knjižnici Dániel Berzsenyi v Szombathelyu je bila 21. novembra 2006 predstavljena trijezična pesniška zbirka Avgusta Pavla. Zbirka je prva knjiga iz serije „Literarna zbirka Pavlove hiše“. Uredniki so izbrali pesmi iz dveh Pavlovih madžarskih pesniških zbirk. Iz zbirke „Tako pojem psalme v naročju slepe doline“, ki jo je objavil star 46 let (leta 1932) ter iz zbirke „Zažgani gozd“, ki je izšla leta 1936, ko je bil star 50 let.

V knjigi – ki nosi naslov „Mein froststarrendes Jahrhundert“ (Moje otrplo stoletje) – je 15 pesmi v madžarščini ter v slovenskem in nemškem prevodu. Šest iz prve zbirke, devet iz druge. Pesmi iz zbirke „Tako pojem pesmi v naročju slepe doline“ so izšle v prevodu martinjskega župnika Lojzeta Kozarja že leta 1999. Pet od teh je tudi v trijezični zbirki, eno

Vera Simon Fodor, Judita Pavel Simon, Michael Petrowitsch in Susanne Weitlaner na predstavitvi pesniške zbirke (Foto: M.Kozar)

sta na novo prevedla Gaál Gabriella in Ignac Meden, in sicer pesem, po kateri je zbirka poimenovana: „Ko padem iz svojega otrplega stoletja“, ki smo jo na predstavitvi slišali v madžarščini od Judite Pavel. Izmed 53 pesmi zbirke Zažgani gozd, ki je izšla leta 1936, je bilo izbranih sedaj 9. V slovenščino sta jih prevedla Gaál Gabriella in Ignac Meden, v nemščino Paul Kárpáti.

Izbrane pesmi odražajo Pavlovo dvojno navezanost, oziroma to, da človek sredi svoje življenjske poti išče svoje korenine, želi nazaj h koreninam. To je zelo značilno za pripadnike manjšin, ki jih močno veže materinščina in izročilo korenin ter otroški spomini.

O tem priča tudi odlomek pesmi, ki ga je prebrala vnukinja Avgusta Pavla - Vera Simon Fodor - v nemščini, in je bil moto na vabilu. Kitica je iz pesmi „Cvetje, popki, razumem vas!“. Pesem je konec junija 1933 napisal Pavel na obrežju potoka Kučnica, ki je danes meja med Avstrijo in Slovenijo. V pesmi Pavel imenuje sebe „moder, nesmrtni otrok“. (Pesem je bila objavljena v zbirki Zažgani gozd.) Tudi pesem Izgubil sem svojo dušo – ki jo je v nemščini prebrala Susanne Weitlaner – priča o tem, da pesnik išče svoje korenine.

Kot predstavnica Porabskih Slovencev - ki je prav tako navezana na dva naroda in išče svoje korenine – je Marija Kozar prebrala pesem „Vonj nekdanjih poganjkov“, ki jo je Pavel leta 1930 napisal v Monoštru. (Tam je hodil v gimnazijo.) V pesmi se spominja svojih otroških, dijaških let in svojih korenin.

-mkm

LETOŠNJO ZADNJO SREČANJE SLOVENSKI PENZIONISTOV

Drüštvo porabski slovenski penzionistov je svojo zadnjo srečanje melo 19. novembra v Slovenskom daumi, tau je že tradicija. Na konci leta sporedoma majo občni zbor, gda račun dajo od svojga letnoga dela pa od pejnez. „*Tau leto se je nam, penzionistom, žalostno začnilo, ka smo v apriliša navekoma zgibili svojo predsednico Ireno Barber, stera je diušno*

Predsednica društva Micka Svetec

gvušno furt z nami na programaj, depa mi se tü usakšo paut posaba spaumnimo od

V programi je gorastaupo pevski zbor Slovenskoga društva iz Sombotela

nje,“ je začnila svoj guč po pozdravi gostov pa domanji penzionistov danešnja predsednica društva Micka Svetec. Prvo srečanje penzionistov je samo 30. majuša leko prišlo na red, gda so na

volilnom občnom zbori mogli zvoliti pa potrditi svojo nauvo vodstvo. Zvöjn nauve predsednice so izvolili podpredsednika, blagajničarko pa 9-člensko predsedstvo, ki vodijo člene v svoji krajaj. Dosta administracijskoga dela so meli s tejm tü, ka so z eno potjauv Statut (Alapszabály) malo tü prejk naprajli. Birovija je društvo na nauvo nut zamerkala ške

samo 31. oktobra. 15. junija so meli lejpi izlet v Slovenijo, steroga njim je pripravilo Drüštvo upokojencev Murska Sobota. Zvün toga, ka dosta nauvoga, lejpo-ga leko vidijo penzionisti, ka njim nej trbej odti dosta pejški ali se dosta voziti, se za tau tü briga vodstvo Drüštva upokojencev MS, ka ji vsepodedik

lepau gor primlejo, lepau dejejo z njimi. Drüštvo je 2. septembra držalo 10. jubilej-

je spozabilo od svoji žensk tü nej, stere spejvajo v Monoštri pa Števanovci s pomočtjauv Slovenske zveze. Na jubilejnom svetki so zvün kulturnoga programa ocenili 10-letno delo, so meli cerkveni

Porabski penzionisti so se lepau zbrali

program tü. Predsednica je račun dala o tejm tü, kak so gazdüvali. Letos so vsevküper meli malo menje kak 1.5 milijona forintov pejnez. S toga so dobili od Slovenske zveze 550.000 forintov za letno delo, od Državne slovenske samouprave 50.000 forintov za pogostitev na jubilejnom svetki, od slovenske samouprave Gorenji Senik, slovenske samouprave Dolejnji Senik, slovenske samouprave Sakalovci, občine Monošter, občine Števanovci po 20.000 forintov, slovenske samouprave Slovenska ves 15.000 forintov, vaška samouprava Andovci 10.000 forintov, samouprava Verica 10.000 forintov za bočični dar za 142 členov društva. Od Javnoga sklada (Közalapítvány) v Budimpešti so dobili na jubilej 80.000 forintov, drügo njim pa ostalo od lani.

Predsednica Micka Svetec se trno lepau zavalila vsejm organizacijam za pomauč starcov v imeni vsej členov društva, posaba v svojom imeni, vej pa zatau ona mora meti najveško brigo. Vödavanje so meli za pogostitev na prireditvaj, za paut-

ne ceringe pri izleti, za darila na jubileji pa za kaj drügo potrebno droberdje. Mogli so pa brodit, šparati na drügo leto tü, ka pred majušom nejga vövidenje za nišne pejnaze nej. Na konci svojga

guča se je predsednica, zvöjn sponzorom, lepau zavalila za vse pomauč, trüde vsejm členom predsedstva, steri prej dosta več delajo direktno z lidami kak ona sama: Drüštvi upokojencev Murska Sobota, Slovenski zvezi, restavraciji Lipa, števanovskim, veričkim, andovskim

Občni zbor se je končo v restavraciji Lipa

pa varaškim ženskam, stere so trno dobre pokaraje pa pogače pekle na programe, vsejm, steri dostakaj včinijo fizično na prireditvaj. Občni zbor je pozdravo gospaud Janez Kovač, predsednik Drüštva upokojencev Murska Sobota, steri je tü fejs srečen, ka s svojimi kolegari leko dela vküper s

porabskimi penzionisti, stera ma v srce zaprejšto pa želi ške dosta lejpi spominov zadobiti z njimi vred. Klara Fodor, avtorica toga članka, se je pa zatau zavalila, ka fejs dobro leko delajo vküper na Slovenskoj zvezi z nauvo predsednico, predsedstvi, ka na prvo rejč včini vse, lidam pa zatok, ka majo za koga pripravlati programe. Predlagala, ka bi bilau dobro, če se vasi same ali po dvej-tri vküper stanile pa pripravile zimske programe za svojo ves, kak povejmo fašenek. Vse pomauč dobijo od zveze pa vodstva društva.

Po dugši gučaj se je nota pokazo s svojimi lejpiimi starimi domanjimi pesmimi pevski zbor Slovenskoga društva v Szombathelyi, stere vči pa ji na harmoniki sprvaja Francek Mukič. Na tau so pa zašpilali tri kratke igre gledališniki iz Puconec, stere je sprvodo sam župan tü. Srečanje se je končalo v restavraciji, gde se je zbralo više 160 lidi. Etak se je zdaj bola pogučavalo

lüstvo, kak plesalo, zavolo maloga mesta. Nisterni so se zatok malo vrtili pa spejvali tü. Pogučavanje za nji je prej dosta vrejčno, vej se pa zdaj nisterni do sprtolejšti ranč ne srečajo med seov. V mišljenji do pa vküper, gda nazdravijo doma v držini pod krispanom z darom društva.

Klara Fodor

OD SLOVENIJE...

Poslanci sprejeli proračun za prihodnji dve leti

Državni zbor je na izredni seji potrdil državni proračun za leti 2007 in 2008 ter ostale proračunske dokumente. DZ je oba proračuna sprejel ob obstrukciji poslancev opozicijskih strank LDS, SD in SNS, ki so s tem izrazili nezadovoljstvo nad načinom potrjevanja vloženih dopolnil. Proračun za leto 2007 je DZ sprejel decembra lani, z zdaj potrjenimi spremembami pa se načrtovani proračunski prihodki nekoliko znižujejo, na 7,8 milijarde evrov, odhodki pa na 8,1 milijarde evrov. Proračunski prihodki v letu 2008 so načrtovani v višini 8,1 milijarde evrov, odhodki pa v višini 8,4 milijarde evrov.

Ceku v Sloveniji

Kosovski premier Agim Ceku je obiskal Ljubljano, kjer se je srečal s premierom Janezom Janšo, zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom in ministrom za gospodarstvo Andrejem Vizjakom, nato pa se je udeležil še poslovne konference o razvoju finančnega in realnega sektorja v tranzicijskih gospodarstvih v Portorožu. Kosovo bo na koncu neodvisno, saj je to »edina pot do stabilnosti«, je bil v Sloveniji prepričan kosovski premier. Kosovski premier je na srečanju z Vizjakom povabil vsa slovenska podjetja k novim vlaganjem na Kosovu, zlasti na področju telekomunikacij in energetike.

Obisk ruske jadrnice

Premier Janez Janša, zunanji minister Dimitrij Rupel, minister za promet Janez Božič, predsednik državnega sveta Janez Sušnik in ruski veleposlanik v Sloveniji Mihail Vanin so se v Kopru udeležili sprejema na največji šolski jadrnici na svetu Sedov. Na sprejemu, ki ga je pripravilo rusko veleposlanništvo, je Janša poudaril, da obisk jadrnice nadgrajuje prijateljske odnose med Slovenijo in Rusijo. Ruska 117-metrška štirijamborna Sedov je v slovensko morje priplula na povabilo ministrstva za promet. Gre za jadrnico, ki je v Guinnessovi knjigi rekordov označena kot največja in najbolj impresivna jadrnica, ki v tem trenutku pluje po svetovnih morjih.

OTVORITVENA KONFERENCA PROJEKTA »CARPE DIEM«

17. novembra 2006 je v prostorih občinske uprave Moravske Toplice potekala otvoritvena konferenca skupnega projekta TIC Moravske Toplice in Občine Verica »CARPE DIEM – S kolesom skozi dve dolini«. Otvoritvene konference so se

sodelovanju v tem projektu pristopili kot partnerji Zveza Slovencev na Madžarskem, občina Moravske Toplice in Madžarska samoupravna skupnost Občine Moravske Toplice.

Glavne ciljne skupine projekta so lokalni ponudniki turistič-

Dončec je na otvoritveni konferenci poudaril pomembnost projekta, saj iz lastnih sredstev nikdar ne bi uspeli obnoviti kulturnega doma na Verici. Povedal je, da je letni proračun občine 25 milijonov forintov, preko omenjenega razpisa pa so dobili 34 milijonov. In kaj bodo s tem denarjem? Največja inves-

Moravskih Toplic. Tako so si ogledali Turistično-informativni center Moravske Toplice ter se seznanili z njegovim delovanjem. Osnova turistične ponudbe Moravske Toplice so terme, in sicer Naravni park Terme 3000 in Terme sončni park Vivat. Poleg term pa so si ogledali tudi lepo urejeno lon-

Otvoritvene konference so se udeležili (z desne) Jože Hirnök, predsednik ZS, Marko Sotlar, generalni konzul RS v Monoštru, Franc Cipot, župan občine Moravskih Toplic, Martina Vink-Kranjec vodja pisarne TIC, Andreja Kovač, sodelavka generalnega konzulata in župan Verice-Ritkarovcev Andraž Dončec

udeležili predstavniki prijaviteljev TIC Moravske Toplice in Občine Verica ter sodelujoči partnerji. Gre za čezmejni projekt, ki bo pomagal razviti skupni turistični in kulturni prostor na območju Občine Moravske Toplice in Občine Verica in povezuje slovensko manjšino na Madžarskem in madžarsko manjšino v Sloveniji. Projekt je uspel na razpisu Sosedskega programa Slovenija-Madžarska-Hrvaška 2004-2006 v okviru pobude INTERREG III A. Glavna cilja projekta sta izboljšati čezmejno sodelovanje in kulturno turistično infrastrukturo na območju obeh občin in tako prispevati k bolj razvitemu turističnemu in kulturnemu čezmejnemu prostoru. Omenjena cilja projekta bodo izpolnili s široko paleto aktivnosti (vzpostavitev dveh kulturno-turističnih interaktivnih centrov, razvoj novih skupnih produktov, organizacijo tradicionalnih srečanj, skupno promocijo). Dodatno vrednost projektu daje manjšinski dejavnik, saj se bodo stiki med madžarsko manjšino v Pomurju in slovensko v Porabju obogatili z novimi elementi. Zato ne čudi dejstvo, da so k

nih in drugih storitev na obeh straneh meje, pripadniki obeh manjšin in turisti. Pričakujejo, da bodo rezultati projekta povečali turistični potencial pokrajine, da se bo turistična ponudba razširila s kvalitetnimi elementi in tako prispevala k boljšim možnostim za razvoj obeh socialno in gospodarsko zapostavljenih območij.

Kot ena izmed zelo redkih perspektivnih panog se zaradi neokrnjene narave na čezmejnem območju pojavlja turizem. Ta pa je zaradi slabe infrastrukture v slabem stanju. Zaradi vse večjega obiska turistov rastejo predvsem potrebe po novih, okolju prijaznih turističnih in kulturnih produktih ter storitvah. Zato bodo rezultati projekta v obliki nove infrastrukture, predvsem komplementarnih centrov na obeh straneh meje in novimi naravi prijaznimi produkti (kolesarska pot, učne poti), prispevali k širjenju narodnostnih kultur obeh manjšin na eni strani in združili kulturno-turistično komponento z neokrnjeno naravo na drugi strani ter tako optimalno izkoristili potenciala, ki jih skrivata obe občini.

Župan Občine Verica Andraž

Popoldanski program je bil namenjen spoznavanju občine Moravskih Toplic

tacija je obnovev kulturnega doma, v okviru doma bodo uredili turistično-informacijski center, izoblikovali učno pot z imenom »Travniške orhideje« in zgradili dve počivališči, eno na začetku, drugo na koncu učne poti. Vzpostavili bodo informacijske table, kjer lahko turist prebere vse pomembne informacije tako o zgodovini vasi kot o flori in favni pokrajine. Izdali bodo turistični vodnik, ki bo promoviral tako Verico s Porabjem kot Občino Moravske Toplice.

Po konferenci je bila za sodelujoče v projektu organizirana tudi študijska ekskurzija z ogledom dobrih praks v okolici

čarsko vas v idilični vasi Filovci, ki je očarala udeležence s svojo panonsko arhitekturo in pestro ponudbo lončenih izdelkov. Del dobre prakse je tudi kmečki turizem, ki, žal, v Porabju še ni razvit. Kako pritegniti vse več turistov na kmetijo? Seveda z bogato ponudbo, primerno lokacijo in promocijo ter prijaznostjo gostiteljev. Turistična kmetija Puhana v Bogojini s pogledom na znamenito Plečnikovo »belo golobico« z vsem tem razpolaga. Strokovna ekskurzija udeležencev projekta se je končala z degustacijo domačih vin v lepo urejeni kleti turistične kmetije.

Andreja Kovač

KONFERENCA

Na Inštitutu za etnične in narodne manjšine v Budimpešti so se 23. novembra 2006 srečali raziskovalci, ki proučujejo identiteto manjšin na Madžarskem. Na konferenci je bilo sedem predavanj na to temo. Vodja projekta Györgyi Bindorffer je v uvodu predstavila petletni projekt, ki se je končal letos. V svojem predavanju pa je primerjala identiteto Nemcev v krajih Csolnok in Véménd. Orsolya Szabó je preučevala nivo identitete pri Slovaki v hribovju Pilis. István Kozma je podal pregled o razvoju identite t. i. mikromanjšin (kot so npr. Ukrajinci) na podlagi ljudskega štetja leta 2001. Ágnes Tóth in János Vékás sta se zanimala za mešane zakone pri manjšinah na Madžarskem. O asimilacijskih tendencah pri Slovencih na Madžarskem pa je govorila Marija Kozar-Mukič.

GABOR ROPOŠ, NAUVI ŽUPAN NA GORENJOM SENIKI

Letos 1. oktobra so bile na Vogrskom lokalne in manjšinske volitve. Na Gorenjom Seniki so tó volili lidge nauvoga župana. Ves zdaj ma mladoga prejdnjoga. Minila sta že skorok 2 mejsca, ka Gabor Ropoš kak nauvi župan dela v vesi, tak ka sam brodila, zdaj mi že leko kaj povej o svojij planaj.

• *Gabor, zakoj si se odlaučo za tau, ka baudeš župan na Gorenjom Seniki?*

»Za tau sam se zatok odlaučo, ka sam brodo, ka morajo mladi ostaniti v vesi, pa sem brodo, če mene postavijo za župana, leko ka bi več mlado lüstvo ostalo tuj. Tau je bila prva motivacija. Drugo pa tau, ka ves brez župana ne more biti. Prejšnji župan Martin Ropoš je emo priliko titi v penzijo, tak ka je trbólo voliti nauvoga župana.«

• *Zakoj brodiš, ka zdaj več mladine tuj v vesi ostane?*

»Zatok, ka če vidijo, ka se en mladi župan postavi v tašoj vesi, gde več staro lüstvo geste kak mlado, tau se njim vidi. Pa vidijo, ka leko malo naprej staupimo zavolo toga.«

• *Ti zvün toga imaš eške drugo službo tó. Kak leko tau usklajuješ?*

»Človek vse leko naredi, ka ške, samo hoteti/steti mora tau. Vse ide, samo s kin več časa moraš meti. Župansko delo nej gé samo na keden 2-3 vöre, liki tau dosta časa vkraj vzeme čleki. Zdaj, ka se šaula renovira, tau tó moram kontrolirati, pa dosta vse kaj geste.«

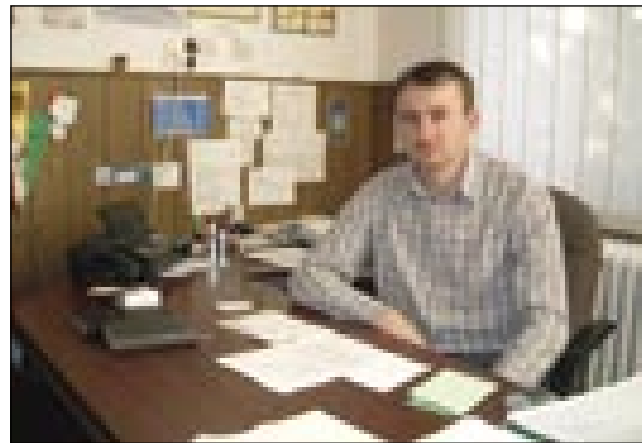
• *Gda te pa lidge leko najdejo kak župana?*

»Lidge me leko najdejo tuj v uradi vsikši četrtek od 8. do 12. vöre, depa ovak sam tó skoraj vsikši den tuj gé eno ali dve vöre. Če pa me ne najdejo, me leko pozovejo po telefoni, ka vó gé spisano na oglasni deski. Po mojem delo župana ne stogi iz toga, ka bi v uradi sejdo cejli den.«

• *Ka baude s šaulo? Zdaj de lejpa pa nauva, depa če*

dece nede, ka baude te? Kak škeš deca es pripelati?

»Mora deca biti. Od nিকেc moramo pripelati, če nede. Depa tau je bola delo ravnatelja, nej župana. Ge, ka moram, tisto naredim. Pogučavljali smo se s Števanovčarami tó, uni so tó nej prauti. Ne vejmo eške, ka baude. Moramo počakati, ka

Mladi župan vüpa, ka se ma zošika mlade v vesi zdržati

ka baude v Varaši, pa potistom mo vidli.«

• *Kak se sporazmejš s svetniki?*

»S svetniki (önk. képvise-lő) se hvala baugi dobro sporazmejmo. Gesteta dva nauviva člana, Ferenc Makoš in Anikó Györfvári Hendler. Z vsakšim se vse leko pogočimo. Do zdaj eške niše probleme nej bilau s tem. Ka pa baude sledi, tau eške ne vejmo. Moramo se vüpati, ka de dobro šlau, moramo vküper delati, ka eden sam nika ne more naredi.«

• *Kakšne cilje imaš pa ideje? Ka škeš delati, narediti v taujoj vesi?*

»Cilje dosta imam, samo vsepovsedik pejnaze včuj trbej. Zdaj je najprvi cilj tau, ka delamo, renoviramo šaulo. Tau moramo končati sken baukše pa sken prva. Po tistom bau pelana voda na Grbenjšček pa na Janezov brejg. Ta dva projekta trbej napraviti, pa te mo vidli, kak bau tadale. Kelko denarja tau odnese, pa kelko mo meli.«

• *Gda baude ta voda potegnjena?*

»Če de vse dobro šlau, te se

delo začne predzadnji keden v novembra. Firma se te spakiva na Gorenji Senik. Delo pa de tak šlau kak vrejmen dopisti.«

• *Ka baude s poštijami? Škete delati ali renovirati kaj?*

»Poštije tam bodo nazaj naredjene, gde de üšla voda. Indrik nej. Po mojem baukše baudejo, šanci baudejo vösko-

pani kak dejo poštijie z braga doj. Tau škemo narediti. Poštije nedo asphaltirane, kak so lidge brodili, samo s kamenjom baudejo döjposiplene. Depa tau bomo eške vidli.«

• *Ka pa baude s kanalizacijoj?*

»Načrti so že kredi gé za tau. Samo ka v vesi žive menje kak gezero lüdi. Zatok smo nej mogli napisati natečaja. Depa zdaj, če vse dobro znamo, pa so dobro nas obvestili, te od 1. januara naslednje leto se te vasnice tó leko glasijo na razpis, za te peneze. Mi smo tak naredli naš projekt, ka se ne bomo vezali na dolenjeseiško kanalizacijoj, liki bomo imeli ejkstra. Po mojem mi moramo ejkstra imeti tau zavolo brgauf. Od toga več ge eške tó ne vem.«

• *Poiščejo te lidge, če majo kakšne probleme?*

»Es v urad župana pridejo, depa na poštijie me tó stavijo. Kak mladi tak starejši lidge. Najdejo me v uradi, če pa me ne najdejo tuj, te pa me pozovejo po telefoni. Tak ka probamo vsakšoma rejšiti probleme pa navolo, ka go ma. Starejši me bola v uradi

poiščejo, ali me stavijo na poštijie. Mladi pa me pozovejo po telefoni. Ranč zdaj gnauk smo se z mladino pogučali, ka v kulturnom domi, tam gde je klub, tam škejo meti vsakšo soboto program za mladino. Prosili so me, če leko nut damo potegniti kabelsko televizijoj, ka bi go leko gledali. Tam bi te leko špilali badminton ali namizni tenis ali kaj drugo. Zdaj, ka zima pride, bi rajši bili pod strejov. Mi smo pa pravli, ka tau se da napraviti, pa če kakšna skupina nema tam vaje, te so leko uni tam gé.«

• *Prosiš zdaj na začetki eške kakšno pomauč od prejšnjoga župana, ali vküper delata kaj?*

»Vküper tó delava eške kaj, pa če kakše probleme mam, te ga tó pozovem, naj mi pomore. Te projekte je eške un začno, pa če kaj geste, te ga tak moramo poiskati vsigdar.«

• *Bilau je takše, ka so njega iskali kak župana, ka so nej znali, ka nauvi geste?*

»Takše eške nej bilau. Po mojem tak poznajo numero njavoga telefona in ga tak iščejo. Pisma eške pridejo včasik na njavo ime, depa drugo nej.«

• *Prejšnji župan Martin Ropoš je fejst držo stike s sosednjo Slovenijo. Te stiki bau-dejo tadale?*

»Škemo, ka bi s tejm slovenskimi partnerji meli tadale stike. Mogauče se te keden srečamo z županom iz Kuzme, šteri je ravnatelj tamkajšnje šaule tó. Vidla sva se že, depa tak paulek se eške ne poznavava. Tuj de zraven Martin Ropoš tó, ka naja nut pokaže enma drugoma, pa potistom bomo vidli, kak baude tadale. Tak ka škemo meti tau prijateljstvo, partnerstvo tadale, ka sken več prijatelov mam, tem več leko napravimo.« Vüpajmo se, ka mladi seniški župan dosta vse dobrega naredi v vesi, pa želejmo ma dosta sreče pri njegovom deli.

Agi Hanžek

... DO MADŽARSKE

Od sedmih vprašanj so dobila zeleno luč le tri

Državna volilna komisija je od sedmih referendumskih vprašanj opozicijskih strank (Fidesz in Stranka krščanskih demokratov) zavrnila štiri. Opozicijski stranki sta vložili pobudo za razpis referenduma pri Državni volilni komisiji 24. oktobra. Viktor Orbán, predsednik Fidesza, je na zborovanju 23. oktobra najavil, da bo stranka dala pobudo za razpis referenduma, in sicer v zvezi z načrtovanimi reformami vlade. Vprašanja so se nanašala na šolnino, zdravstveno oskrbo, pokojnine, kmetijska zemljišča in demokratično jamstvo delovanja vlade. Ker se pač o vprašanjih, ki bi neposredno vplivala na proračun, na izvedbo proračuna ali na osnove davčnega sistema, ne sme razpisati referendum, je dala državna volilna komisija zeleno luč le trem vprašanjem, in sicer: Ali se strinjate s tem, naj javne zdravstvene inštitucije in bolnice ostanejo v lasti države ali samouprav; Ali se strinjate s tem, da bi se smela zdravila tudi v prihodnje prodajati le v lekarnah; Ali se strinjate s tem, da bi imeli kmetovalci – na podlagi veljavnega zakona IV. o kmetijskih zemljiščih iz leta 1994 – prednakupno pravico pri nakupu kmetijskega zemljišča ali pristave?

Državna volilna komisija je ostala vprašanja ocenila za sporna in jih je zavrnila. Fidesz je najavil, da se bo zaradi odločitve DVK obrnil na ustavno sodišče.

Programi, prireditve

• 2. decembra bo gostovala gledališka družina Nindrik-indrik ZS pri KUD Avgust Pavel in Slovenski samoupravi v Szombathelyu z igro „Male bojne“.

• Na vabilo ljudskih pevcev in godcev iz Križevcev bodo sodelovale ljudske pevke iz Števanovec na prireditvi Zapojmo in zaigrajmo na gorički zemlji v Križevcih na Goričkem.

• 3. decembra prireja Karitas za Pomurje dobrodelni koncert, na katerem bosta nastopili dve porabski skupini, otroški cerkveni zbor „Sončnice“ z Gornjega Senika pod vodstvom župnika Ferenc Merklja in ljudske pevke ZS Monošter.

Eden naš goslar spejvle nauto, v steroj geste edna velka istina tō: *Naš svejt pa se vrtil pa če si ali pa te nega, edni so više zemle, drugi pa v njoj.*

Velka istina, gelte? Prouti tomi človek nemre kaj dosta naprajti. Na, naj bi nej mogo, depa najdejo se takši tō, ka si ovak brodijo. Pa si tadale brodijo, kak naprajti, ka nemo vsi pod zemlou.

Norijo gučim?

Sploj nej! Norijo guči niške drugi, nej pa ge! Vej vam vōovadim.

Najprva trbej znati, ka nas je Slovincov čidale menje. Tak je gé, ka je naša nataliteta - tak se tou povej bole čedno - trno lagva. Tou znamenüje, ka nas več míra, kak pa se nas narodi. Naši prejdnji političari pa včeni lidge se tō že duže časa mantrajo z iskanjom recepta, kak tou ovak obrnouti. Velki straj majo, ka preminemo, ka za nika časa več nemo na toum svejti, ka več nede Slovincov. Straj majo od toga, ka de se svejt vrto naprej brezi Slovincov na njem, liki pod njim.

Tak, tou sam vam taraztumačo. Zdaj pa demo tadale!

V tej dnevaj se je najšo eden naš trno mouder mini-

ster - njajmo njegvo menje - steri toj lagvoj nataliteti konec napravi. Kak najprvo je vōdau modrijo, ka do ženske mogle plačati, če več nedo škele ostaniti kuste. Tak se prej rejšimo pred tejm, ka preminemo! Tou bi vi mogli čüti pa videti! Skur cejla Slovenija je v eden glas začnila gučati prouti tomi ministri, ka tou nikak ne more biti tak, kak si on brodi. Depa on se drži kak kakši mali boug. On sebe za tak moudroga drži, ka ranč ne čüje, ka vse tou leko s seuv pripela: ilegalne padare, eške vekše srmaštvo pa nouve socialne nevoule. On toga sploj neške čüti! On se eške tadale drži za maloga boga pa že ženskam zapovedavle, kak se morajo oblačiti, ka nedo djalovke. Vō je dau pismo, v sterom tanačiva, ka morajo biti ženske lačice bole velke nej pa kakše tangice, ka morajo pokrivoti poupek, ka ne smejo stiskavati tistoga ženskoga mesta, ka ženske ne smejo nositi gvant z globkim dekoltejom pa vse takše sumarije, pardon, modrije je piso. Zdaj se njemi smegejo nej samo lidge, liki eške krave. Zdaj leko samo eške čakamo, ka de nam tanačivo, kak naj delamo tisto najlepšo delo na svejti med moškim pa žensko. Ali pa kak inda cerkev, ka vsikšo takšo delo mora dati nouvoga človeka.

Ka si od vsega toga brodi moja tašča Regina, trno čedna ženska? Dugo časa je bila samo tiüma pa poslušala radio, gledala téve ali pa od toga štejla v novinaj. Rejsan, bila je vcejlak tiüma od toga problema. Včera pa je prišla k nam njena najboukša padaškinja sousea Rozina, trno moudra ženska. Pri kafeji sta se začnile zgučavati od toga tō, ka trampitaliva té minister. Moudra Rozina je prajla, ka bi bilou trno dobro, ka bi mlade ženske nej več ojdle kouli tak oblečene. Tou vejn zatoga volo, ka je njeni stari več nej bi gledol! Dapa moja tašča Regina, trno čedna ženska, jo je dola stavila.

- Če bi tej naši prejdnji radi, naj ne preminemo, trbej tou ovak delati, - njoj je tumačila. - Naj mladim dajo dobre slüžbe, naj mlade držine leko pridejo do stanovanja, naj so šoule rejsan k šenki, naj majo nouve perspektive, po tistom se leko nataliteta vöminé. Nej pa z ženskimi lačicami ali pa s tejm, ka plačaš, če neškeš ostati kusta! Vej pa nazadnje eške vōzbrodijo, ka je 1+1=5, samo naj ne preminemo.

Poslušol sam pa poslušol pa sam kuman vōrvo, ka tou guči una, moja tašča Regina, trno čedna ženska. Vej pa vcejlak istino ma! Eške ge bi nej toga mogo bole čedno povedati.

Miki

Ernest Ružič

PESEM ČRNIH MLAK (20)

VABILO ZA GAJO

Andraž pri lončarju naredi posebno vabilo na razstavo za Gajo. Pošlje ji ga skupaj s cvetlicami. Gaja je presenečena in slutil, da se bo na razstavi zgodilo nekaj pomembnega.

V sredo je Gaji poslal vabilo na otvoritev razstave. Čeprav je zelo redko popolnoma zadovoljen z izdelkom, je bil ob vabilu dragi osebi prepričan, da je ustvaril keramiko, ki mu je lahko zdaj in mu bo še dolgo v ponos. Ob Andraževi vsebinski zasnovi je lončarju uspelo tudi v peči – brez najmanjše razpoke ali odkruška. Tanka in majhna keramična plošča je imela v sebi in na sebi energijo in sporočilo, kakršnih je malo, oziroma rečeno drugače, umetniku se morajo posrečiti posebej, ne glede na vloženi trud. Tu se potem vidi, kaj je izvirni umetniški naboj in kaj je ponaredek. Poiskal je prijetno vijolično platno, vanj

omotal keramiko in jo položil v temno škatlo, ki jo je po naključju našel v neki avstrijski trgovini z darili in ob nakupu ni vedel, kdaj in za koga bo škatlo uporabil. K temu so v cvetličarni dodali zelo malo svežega cvetja in na njegovo željo vabilo odnesli v Gajino pisarno. Še prej se je z varnostnikom, na srečo zopet z znancem z vlaka, dogovoril, naj fanta spustijo na sodišče, ker želi presenetiti svetovalko za gospodarsko področje.

Še preden je sodelavec cvetličarne zapustil sodišče, se je oglasil prenosni telefon, tokrat s klicem in ne s pisnim sporočilom. Iz Gajinega glasu je zelo hitro razbral dva odtenka: veliko,

preveliko presenečenje in rahlo zaskrbljenost.

„Če bi rekla, da presenečenja ob razstavi nisem pričakovala, bi se sprenevedala, ampak da si sposoben tolikšne izvirnosti, s tem resnično nisem računala, ker v bistvu tolikšne pozornosti nisem zaslužila ali ne vem, s čim sem jo. Čez minuto v Letečem baronu. Kdor pride prej, naroči hladen martini.“

V precej poln lokal je prvi vstopil Andraž, naročil pijačo in storil še nekaj, česar ni predvideval. Ko je prišla Gaja, ji je dal roko in galantno poljubil desnico, na kar ni bila pripravljena, zato bi jo skoraj nagonsko potegnila k sebi: „Oprostite, v enem dnevu toliko posebnega, da ne vem, če bom preživela.“

„Preživeti moraš, ker drugače ne prideš na otvoritev.“ S tem sta sklenila pogovor o izvirnem vabilu, poslanem

na poseben način, v ozadju Andraževega dojemanja se je zarisala drobna črna točka, ki se je prikradla od nekod. Čeprav je Gaja poskušala sprejeti vabilo na kar najbolj naraven, sproščen način, ji tega ni uspelo do popolnosti, kajti iz njenih besed je lahko izluščil drobce zadrege ali celo strahu, ker je slutila, da se bo z razstavo ali ob razstavi zgodilo nekaj, na kar ni pripravljena ali še ni dovolj prepričana v to, kako bo ravnala. Že zdavnaj je vedela, kaj Andraž čuti do nje, čeprav je mimogrede slišala za packarije z neko zobozdravnico, toda bila je prepričana, da je njegova ljubezen samo njena, ostalo so zgolj standardne vzporedne moške slabosti spogledovanja, medtem ko na potešitev spolnih potreb niti pomislila ni.

Gaja je bila z njim doslej prevečkrat sproščena do ravni, ki je preseгла običajno prijateljstvo, zato je vedela, da se enkrat mora

zgoditi dejanje, ko moški ženski pač razkrije svoja čustva. Pričakovala in bala se je, da se bo zgodilo v povezavi z razstavo. Ali pred ali vmes ali po otvoritvi. Zdaj, ko je držala v rokah keramično ploščo s svojim imenom in datumom otvoritve, je bila prepričana, da bo Andraž naredil usodni korak takoj po uradnem delu razstave ali celo med dogodkom.

Zato je celo pomislila, da bi kazalo poiskati čimbolj verodostojno opravičilo ali kar tako ostati doma. Vede-la je, da Andraž živi za razstavo in tudi za to, da ona pride na otvoritev. Kako naj mu pogleda v oči in reče, kar mora povedati, čeprav bi rada iz istega števila črk in besed sestavila popolnoma drugo sporočilo?

(se nadaljuje)

Knjiga Pesem Črnih mlak bo izšla kot božični knjižni dar v sozaložbi Založbe Franc-Franc iz Murske Sobote in Zveze Slovincov na Madžarskem.

OTROŠKI

MLAŠEČA LEJTA SOUSEDOVOGA PEPIJA

Sousedov Pepi je koulivrat najbolje poznani po tejm, ka je nej biu nigdar mali. Pa je sploj nej nigdar biu pojbiček. Pa je sousedov Pepi nej nigdar cūko v lačice. Un se je sploj nej mali naroudo. Un je vsigdar vōzraščeni pojep biu. Tak si bar brodi, čiglij je nej star več kak pet lej. Zato je nej čūdno, ka se je zgučavo vcejlak po moški.

AUTO

Mlajši, najbolje pa podje, majo trno radi autone. Vej pa skur nega pojbiča na toum svejti, ka bi nej emo bar edno špilo na štiri potače. Na, sousedov Pepi je nej takši gē. Un je že skur vōzraščeni pa un zato nema nikšne špile. Pa tak maloga autona tō nema. Vej je pa un nej kakšo mlašē!

Depa zgodilo se je tou, ka je njegvi ata kūpo nouvi auto. Pripelo ga je na dvour. Tak nagnouk so ga prišli gledat padaši, sousedge pa žlata. Rejsan, ka je nej biu kakši velki pa dragi. Biu pa je vcejlak nouvi model, prvi v njinoj vesi. Pomalek ji je začno Pepijov ata voziti koulivrat. Najprva sousede, po tistom žlato, na konci pa je škeu pelati na obed eške ženo pa sina Pepija.

- Leko demo, depa če mo ge pelo, - se je sousedov Pepi že pakejro za volan.

Oča ga je kuman dole stavo. Vej je pa že obračo ključ, ka ga zakurbila! Ja, vido je tak delati svojga ato. Gda pa njemi je zapovedo, naj de sejdat na zadnje zice, pa se je trno doj svado. Kak bi pa nej! Vej pa tou znamenūje, ka je un pojbič, nej pa že vōzraščeni! Nagnouk je več nej biu lačen, več je nej škeu nikam oditi s svojimi.

Vsikši čeden vej, ka takši pojbič ne more pelati autona. Vsikši čeden tau tō vej, kak bi si tou mlajši želejli. Vsikši čeden pa tou tō vej, ka njim nikak moraš nagoditi. Zato sta mama pa ata vkūper djala glavé. Samo naj de dobro za Pepija. Tak sta šuktivala pa brodila pa šuktivala, dokejč sta si nej zbrodila.

- Poj, ka va vkūper pelala, ka me navčiš, kak se tou dela, - ga je prijio za rokou ata.

Najprva se je za volan vseu ata, na njegva kolena pa sin Pepi.

- Ka naj zdaj delam, - je pito sina.

- Najprva obrni ključ, ka motor zabrni, - ga je včiu sin. *- Zdaj moraš najti brzino, zdaj se morava geniti z mesta. Na, lepou si tou napravo,* - njemi je gratulejro.

Auto se je geno z mesta, oba pa sta držala za volan. Tak sta pomalek napravila eden kroug kouli njivoga pa sousedovoga rama. Po tistom sta se stavila. Sousedov Pepi se je sam od sebe skobaco ta nazaj. Naprej k ati je sejdlama. Odpelali so se na obed. Eške prva pa, kak so prišli do krčmé, se je tam zar zglašo sousedov Pepi.

- Na, vidiš ata, kak lepou vejš pelati nouvi auto, ka sam te tak dobro navčo.

Vsikši si leko brodi, ka sta njegva stariša na tou nika nej nazaj prajla.

MLAŠEČI

Miki Roš

SIROMAK IN BOGATAŠ

Živela sta mož in žena. Bila sta zelo revna in imela sta polno hišo otrok. Da bi preskrbela veliko družino, sta garala po cele dneve. Kljub temu so vsak večer vsi veseli in zadovoljni použili v miru svoj skromni obed; potem je mož vzel v roke lirico in zaigral nanjo, žena in otroci pa so zapeli in zaplesali. Tako so vendarle lepo živeli.

V sosednji hiši je živel neki bogataš. Vsak večer, ko je pri sosedu zaslišal smeh in petje, se je začudil. »Kako je mogoče,« se je spraševal, »da jaz, ki sem bogat, ne živim tako brezskrbno in veselo kot moj revni sosed? Ves ljubi dan gara, zvečer pa je kljub temu dobre volje!«

Petičnejž je začel razmišljati, kako bi revnega sosedu preizkusil. Čez čas se je domislil. Odšel je k revežu in mu ponudil tisoč srebrnikov. »Vem, da si poštenjak,« mu je rekel, »zato sem se odločil, da ti po-

magam. Z denarjem, ki ti ga ponujam, si lahko resnično opomoreš in začneš novo, bogato življenje. Predlagam ti, da si nakupiš raznega blaga in odpreš prodajalno. S trgovino boš zagotovo toliko zaslužil, da mi boš svoj dolg v kratkem bogato povrnil. Če se izkaže, da sem nápak presodil, pa mi denarja sploh ni treba vrniti.«

Revež je denar sprejel in si takoj začel beliti glavo, katerega posla naj se loti. »Bi se bilo zares pametno ukvarjati s trgovino?« se je spraševal. »Kaj pa, če odnesem denar na banko in se mi naberejo obresti? Morda bi bilo najpametneje, če bi si dokupil še kaj zemlje in zasadil trto...«

Zvečerilo se je, revežu pa na kraj pameti ni padlo, da bi zagodel na lirico. Otroci niso smeli niti pisniti, kaj šele da bi se na glas zasmeljali. Celo noč od skrbi ni zatisnil očesa. Naslednjega dne ni šel na dnino;

pravzaprav sploh ni stopil iz hiše, tako je bil zatopljen v svoje misli. Žena ga je večkrat vprašala, kaj mu je. Poskušala se je z njim pošaliti, pa jo je ozmerjal, češ naj ga pusti pri miru. Bogati sosed pa je medtem napenjal ušesa: zdaj zares ni bilo več slišati lirice in ne petja in ne otroškega smeha.

Tako so minili trije večeri zapored. Četrtega dne zjutraj je revež potrkal na bogataševa vrata. »Rotim te, sprejmi ta denar nazaj. Nočem teh novcev in ne skrbi, ki jih prinašajo!«

Siromak se je brez denarja vrnil v svojo hiško in živel spet tako kot prej: čez dan trdo delo, zvečer pa smeh in veselje.

**Grška ljudska pravljica
Prevedla in priredila
Klarisa Jovanović**

IZOBRAŽEVALNI SEMINAR ZA PEDAGOŠKE DELAVCE

V petek in v soboto, 24. in 25. novembra 2006, je v Slovenskem domu v Monoštru potekal 16-urni izobraževalni seminar za učitelje in vzgojiteljice, ki v porabskih šolah in vrtcih poučujejo slovenski jezik. Osnovni cilj seminarja je bil učiteljem in vzgojiteljicam predstaviti nekatere sodobne metode poučevanja slovenščine kot 2. jezika, torej za začetnike. Delo je potekalo v obliki predavanj, predvsem pa delavnic, v katerih so udeleženci morali biti ves čas aktivni. Izvajalka dvodnevne seminarja je bila **Mihaela Knez s Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik**, ki deluje na **Filozofski fakulteti v Ljubljani**. Predavateljica je najprej izčrpno predstavila učbenike in druga gradiva, ki jih za potrebe pouka izdaja njena ustanova. (Številna njihova gradiva poznamo in

uporabljamo tudi v Porabju.) Potem so se zvrstile posamez-

ravni, udeleženci so pridobili ogromno novega znanja,

ne strokovne teme predvsem v obliki delavnic: Delo z besedilom, govorjenje, Didaktične igre pri pouku. Seminarja se je udeležilo skupno 16 slušateljev, med njimi v soboto tudi kolegica, učiteljica slovenščine z avstrijske Štajerske, česar smo bili še posebej veseli. Tokratno izobraževanje je bilo na izjemno kvalitetni

obenem pa je pokazalo, da bi takih in podobnih seminarjev (predvsem s področja komunikacije in lektorskih vaj) potrebovali še več... Seveda smo jih pripravljeno organizirati, če jih bodo slušatelji želeli.

**Valerija
Perger**

KAUT

RTV SLO

PETEK, 01.12.2006, I. SPORED TVS

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.15 MODRO, 10.45 Z VAMI, 11.35 MIT KLEMENTA JUGA, DOK. odd., 12.25 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 OBZORJA DUHA, 13.55 DUHOVNI UTRIP, 14.10 TOVARIŠ, FELJTON O IDRJSKIH RUDARJIH, 14.35 ACADEMIA CROPPENSIS, DOK. FELJTON, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 MALI MOZART, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: PASJA IZOBRAZBA, 16.25 SLOVENSKI VODNI KROG: PIVKA, IZBR. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 HOMO SAPIENS, FRANC.-KAN. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE DETELJICE, 18.35 ŽELEJČKI, RIS., 18.40 PUJSA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 21.20 TURISTIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.05 HOMO SAPIENS, PON., 0.55 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.50 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, PON., 3.10 INFOKANAL

PETEK, 01.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 13.40 SISSI, UPORNA CESARICA, FRANC. FILM, 15.15 ŠTAFETA MLADOSTI, 16.00 ŠPORT ŠPAS, 16.30 ZDAJI, 17.00 MOSTOVI - HIDAK, 17.30 PRVI IN DRUGI, 17.50 LYNX MAGAZIN, 18.20 ŠTUDENTSKA, 18.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), 20.25 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), 21.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 22.00 POTOVANJE NA DRUGI PLANET, DOK. FELJTON, 22.30 PREPROST NAČRT, AM. FILM, 0.30 LEON, FRANC. FILM, 2.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.00 INFOKANAL

RTV SLO

SOBOTA, 02.12.2006, I. SPORED TVS

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.50 POLNOČNI KLUB, 12.05 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 UŽIVAJMO V ZDRAVJU, 13.40 SLOVENCI V ITALIJI, 14.10 PIRAMIDA, 15.20 JAPONČEK, AM. FILM, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 SOŽITJA, 17.25 NA VRTU, 18.05 KUHAM Z ZVEZDAMI, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 MI SE MAMO RADI, DOMAČA TV NAD., 20.30 HRI-BAR, 21.40 GLAVA DRUŽINE, AM. NAD., 22.30 POROČILA, ŠPORT, VREME, 23.00 SMRT IZ ONSTRANSTVA, IT. FILM, 0.20 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 1.00 HRI-BAR, 2.10 INFOKANAL

SOBOTA, 02.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.15 SKOZI ČAS, 11.25 ZDAJI, 11.50 POTOVANJE NA DRUGI PLANET, DOK. FELJTON, 12.20 PODELITVE ZOISOVIH NAGRAD, POSNETEK IZ CANKARJEVEGA DOMA, 13.20 KLIC DOBROTE, 15.10 NADŠKOPIJA MARIBOR, DOK. odd., 15.55 SP V SMUČARSKIH SKOKIH, 17.45 LP V ROKOMETU, CELJE PIVOVARNA LAŠKO - FLENSBURG, 19.40 SP V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), 20.25 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), 21.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), 22.45 GLASBA JE ČASOVNA UMETNOST, PANKRTI - DOLGCAJT, DOK. FILM, 23.35 OTROK V KOTU, AVSTR. NAD., 0.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.45 INFOKANAL

RTV SLO

NEDELJA, 03.12.2006, I. SPORED TVS

6.30 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 9.55 NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ ŽUPNIJE SV. JEDRT V SEDRAŽU, 11.00 IZVIR(N)I, 11.30 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 SPET DOMA, 21.35 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.00 INTERVJU, 22.55 POROČILA, VREME, 23.10 SKRIVNOSTI DVORNIH PREVRATOV, RUSKA NAD., 0.50 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 1.35 INFOKANAL

NEDELJA, 03.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 10.35 SKOZI ČAS, 10.45 ... TVOJ TEK JE ŽIV IN JE LEGAK ... OB 100-LETNICI SMRTI SIMONA GREGORČIČA, 11.45 26. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 12.05 HRI-BAR, 13.10 SLOVENSKI VODNI KROG: POLJANSKA SORA, IZBR. DOK. NAN., 13.40 SP V SMUČARSKIH SKOKIH, 15.40 KOŠARKA, LIGA NLB, GEOPLIN SLOVAN - HEMOFARM, 17.40 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), 18.30 NOGOMETAŠ LETA V SLOVENIJI, REP. IZ LJUBLJANE, 18.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (Ž), 20.25 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), 21.15 UMETNOST GLASBE IN PLESA, 21.20 PO POTEH SLOVENSKE OPERE, GLASB. DOK. SER., 22.1 SLEDI V ČASU, AVSTR. NAD., 23.10 Z GLAVO NA ZABAVO, 23.40 KOŠARKA, LIGA NLB, 1.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.40 INFOKANAL

RTV SLO

PONEDELJEK, 04.12.2006, I. SPORED TVS

6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 14.25 TURISTIKA, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 TELEBAJSKI, OTR. NAN., 16.10 PODSTREŠJE, IGR. NAN., 16.25 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: SKRIVNOST, 16.35 ODDAJA ZA OTROKE, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 MOJ POGLED NA SVET, DOK. odd., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 PAVLE, RDEČI LISJACEK, RIS., 18.45 JOKO! ŽAKAMOKO! TOTO!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 IZZIVI, 20.30 UMETNI RAJ, 21.00 JULIJA, AVST. NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 ELIZABETA I., ANG. NAD., 0.35 MOJ POGLED NA SVET, DOK. odd., 1.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.25 INFOKANAL

PONEDELJEK, 04.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 14.40 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 15.00 SLOVENCI V ITALIJI, 15.30 PREŠEREN V GLASBI: VENDAR PETI ON NE JENJA ..., 15.30 UMETNOST GLASBE IN PLESA, 15.40 PO POTEH SLOVENSKE OPERE: ZLATO OBDOBJE, GLASB. DOK. SER., 16.45 TEKMA, 17.35 Z GLAVO NA ZABAVO, 18.05 DOKTOR ŽIVAGO, ANG. NAD., 20.05 UMOR NE ZASTARA, NEMŠ. NAD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ARITMIJA, 22.40 MALČKA GLEDATA MALČKE, AM. RIS., 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.55 INFOKANAL

RTV SLO

TOREK, 05.12.2006, I. SPORED TVS

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.30 SOŽITJA, 10.30 NA VRTU, 11.10 KUHAM Z ZVEZDAMI, 11.40 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 HRI-BAR, 14.20 DOKUMENTARNA ODDAJA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 MARJAN, KONJ, KI PLEŠE STEP, RIS., 16.05 POTEPANJA: PO IDRJI, DOK. NAN., 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 POGLED NA ... LJUBLJANSKA STOLNICA, 18.05 RESNIČNA RESNIČNOST, 18.35 ANČINE NOGICE, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 PIRAMIDA, 21.00 DOBRODELNI MIKLAŽEV KONCERT 2006, 22.15 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 AUSCHWITZ - NACISTI IN DOKONČNA REŠITEV, ANG. DOK. SER., 0.00 POGLED NA ... PON., 0.30 RESNIČNA RESNIČNOST, 1.05 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.05 INFOKANAL

TOREK, 05.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.30 ARITMIJA, 16.10 STUDIO CITY, 17.05 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.35 MOSTOVI - HIDAK, 18.05 LABIRINT, 19.00 MALI OGLASI: GOBARJI, IZV. TV NAD., 20.00 GVERILCI, TV FILM, 21.00 NAJBOLJŠA PODJETNIŠKA IDEJA, 21.30 MOLIERE: TARTUFFE ALI PREVARANT, FRANC. GLED. PRIR., 23.30 ONO, KOPR. FILM, 1.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.30 INFOKANAL

RTV SLO

SREDA, 06.12.2006, I. SPORED TVS

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.30 HOMO SAPIENS, FRANC.-KAN. DOK. SER., 11.15 SPET DOMA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO, 13.35 LJUDJE IN ZEMLJA, 14.25 MI SE MAMO RADI, DOMAČA TV NAD., 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ŠOLA PRVAKOV II, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.25 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 KRTEK, RIS., 18.45 VRAN DOKOLENKO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 S KLJUČI V ŽEPU, IT. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 OMIZJE, 0.10 Z VAMI, 1.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.00 INFOKANAL

SREDA, 06.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 12.50 NAJBOLJŠA PODJETNIŠKA IDEJA, 13.20 GLASBA JE ČASOVNA UMETNOST: PANKRTI - DOLGCAJT, DOK. FILM, 14.05 LABIRINT, 14.55 Z GLAVO NA ZABAVO, 15.25 TEKMA, 16.15 DOBER DAN, KOROŠKA, 16.45 MOSTOVI - HIDAK, 17.15 DOBRODELNI MIKLAŽEV KONCERT 2006, 18.30 UŽIVAJMO V ZDRAVJU, 19.00 PRAKSA, AM. NAD., 20.00 TARČA, 21.30 KJE SI, VUČKO?, DOK. FELJTON, 21.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA: KVARTET JURETA PUKLA, 22.55 OKOVI ZAKONSKE ZVEZE, IZR. FILM, 0.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.00 INFOKANAL

RTV SLO

ČETRTEK, 07.12.2006, I. SPORED TVS

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.00 BERLIN, BERLIN, NEMŠ. NAN., 10.25 JULIJA, AVST. NAD., 11.15 IZZIVI, 11.45 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 INTERVJU, 14.15 UMETNI RAJ, 14.45 ODPETI PESNIKI, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 KLJUKEK S STREHE, RIS., 16.15 RONALDO PROTI FALCU, KRATKI FILM EBU IZ NEMČIJE, 16.30 VSE O ŽIVALIH: KROKODILI, ANG. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.20 DUHOVNI UTRIP, 18.40 POLICAJ ČRT, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 PRVI IN DRUGI, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA, 23.10 GLASBENI VEČER, 0.40 JASNO IN GLASNO, 1.30 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.30 INFOKANAL

ČETRTEK, 07.12.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 14.15 IZVIR(N)I, 14.45 ZLOČIN V SVETU UMETNIN, ANG. DOK. SER., 16.25 KOŠNIKOVA GOSTILNA, 17.25 EP V PLOVANJU V KRAJKIH BAZENIH, 19.10 EP V ROKOMETU (Ž), SLOVENIJA - NORVEŠKA, 20.55 EVROLIGA V KOŠARKI, UNION OLIMPIJA - JOVENTUD, 22.50 SVILA IN PEPPEL, FRANC. TV FILM, 0.30 ZELENI ŽAREK, FRANC. FILM, 2.05 MALČKA GLEDATA MALČKE, AM. RIS., 2.30 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.55 INFOKANAL

»Osem slikarjev, osem različnih, vznemirljivih osebnosti«

17. novembra so v Monoštru, v Slovenskem kulturnem in informativnem centru, odprli razstavo iz del 5. mednarodne likovne kolonije, ki je potekala v Monoštru na začetku avgusta. Na koloniji, ki jo organizirata Galerija Lendava in Zveza Slovencev na Madžarskem, je ustvarjalo osem umetnikov, dva iz Madžarske, en slikar iz Romunije in pet iz Slovenije.

Za otvoritev razstave je izšel tudi katalog z uvodom umetnostnega zgodovinarja iz Zalaegerszega dr. Lászla Kostyála, ki je zapisal: »Čeprav leži Monošter, mestece v zahodni Madžarski, na stičišču treh narodov, velja za vidika kulturne identitete za enovit kulturni prostor. Za to se lahko zahvalimo starodavni cistercijanski opatiji in dejstvu, da v tem prostoru že stoletja živijo v sožitju Madžari, Slovenci in Avstrijci, zlasti še, če jih

Velesposlanik Ladislav Lipič z umetniki

nihče ne vznemirja. Eden od vidnih znakov etnično sicer raznolike, glede na bistvo stvari pa kljub temu skupne, in sicer docela srednjeevropske zavesti o pripadnosti, pa se razodeva tudi v mednarodni likovni koloniji... Osem slikarjev in slikark predstavlja osem različnih, vendar enako vznemirljivih osebnosti. Na svet, ki jih obdaja, zrejo od drugod in na drugačen način, zato so različna tudi njihova dognanja. Toda njihovo mnenje, ki so ga izpovedali v slikah, je v vsakem primeru poučno. Prilastek panonski najbrž ni ustrezen za vse sodelujoče ustvarjalce in tudi sklep, ki ga lahko izpeljemo, ni le karakteristika tega prostora, toda na osnovi izpovedanega lahko pogumno povzamemo, da je videna stvarnost za vse zgolj preteza za zrcaljenje procesov in rezultatov globljih duhovnih dimenzij. Ta notranja vez pa je verjetno tudi najpomembnejši vir kohezijske moči letošnje monoštrske likovne kolonije.

V odsotnosti Lászla Kostyála je razstavljeni dela predstavil direktor Galerije in muzeja v Lendavi Franc Gerič, razstavo je odprl velesposlanik RS v Budimpešti Ladislav Lipič.

Otvoritev razstave sta se udeležila tudi generalni konzul RS v Monoštru Marko Sotlar in madžarska poslanka slovenskega parlamenta Mária Pozsonec. Na razstavi, ki bo odprta do 15. decembra, si lahko ogledate dela Dubravka Baumgartnerja, Gáborja Bírója, Györgya Csute, Endreja Göntérja, Svetlane Jakimovske Rodič, Goceja Kalajdzškega, Jánoša Simona in Lucije Stramčeve.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB